

La SCALA / Professori Pekka Mattilan avajaispuhe

Rakas Riitta, hyvät naiset ja herrat, dear ladies and gentlemen, onpa tavattoman mukavaa olla avaamassa näyttelyä ihan fyysisessä tilassa, kansallisgallerian hallituksen jäsenenä olen ollut mukana monissa digitaalisissa avajaisissa.

Riitta on monella tavalla hyvin erityislaatuinen taiteilija. Itse voin olla vähän onnekas nyt kun en joudu käyttämään vertauksia muihin kehuakseni sitä kuinka erinomainen taiteilija hän on, koska omakohtainen kokemus on aina paras. Paras todistus on ehkä se, että omiin ja yritysteni kokoelmiin kuuluu yli parikymmentä teosta Riitalta eri vaiheista, eri materiaaleista ja kohdista hänen pitkää uraansa. Kotona olohuoneen seinää koristaa itse asiassa sama kuvakudos, joka oli oman lapsuuteni makuuhuoneen seinällä, uudessa asetelmassa ja uudessa paikassa, samoilla merkityksillä.

Riitta on ollut itselleni hyvin tärkeä kasvattaja kuvataiteen maailmaan. Siitä tuli laajempi visuaalisen taiteen maailma, siitä tuli hyvin luonteva osa, ei juhlaa vaan arkea ja elämää jo itse asiassa lapsuuden vuosina, ja sama kehitys on jatkunut nyt sitten keräilijänä. Tämmöisenä taide-amatöörinä laitetaan siten instituution hallitukseen ja toivotaan, että ne aiheuttavat mahdollisimman vähän harmia ja lahjoittavat paljon rahaa, niin siinä kohdissa, mutta olen siitä henkilökohtaisesti tavattoman kiitollinen.

Tosiaan, Riitta ei ota taidettaan liian totisesti, suomen kieli on tässä kohtaa rikas, vakava ja totinen on kaksi eri asiaa. Totisesti ottaminen on aina huono merkki, vakavasti ottaminen on tärkeää ja suomen kieli antaa onneksi mahdollisuuden tehdä eron näiden sanojen välillä.

Riitta on poikkeuksellisen joustava, näin tutkijan kielellä sanottuna versatiili, esim. materiaalien käyttöväylillä, animaatiosta akvarelliin, puusta pastelliin, kankaista kuvapintaan, mutta samalla Riitan ilmaisevuus säilyy läpi vuosien - tai omalla kokemuksella voin sanoa läpi vuosikymmenten, tarkoittaen neljäkymmentä - säilynyt hyvin tunnistettavana, käsiala on selvä, ja tämä on yksi asia, josta omasta mielestäni hyvin kypsyneet, oikein kypsyneet taiteilijat aina tunnistaa. Toisaalta Riitan taide on hyvin osallistavaa – jokainen yleisön jäsen näkee ja kokee sen omalla tavallaan. Joku, ehkä ne jotka kulkevat ohi nopeammin, tai ovat ikäpolveltaan nuorempia, näkevät sen fantasian ja ne hahmot. Toiset innostuvat siitä teknisestä mestaruudesta, jota Riitta on monessa suhteessa materiaalien hallinnassa edustaa. Kolmas innostuu sanaleikeistä, siitä kuinka taitavasti ikään kuin huumori ja toisaalta tosi, vakava ja hauska leikkii keskenään. Neljäs innostuu siitä lukeneisuudesta, joka monien teosten takana on, se ilmenee ehkä parhaiten Riitan useista kirjoista, joissa ymmärretään hyvin laajasti metaforat, alluusiot, taiteiden väliset viittaukset, teokset voidaan lukea monilla tasoilla, tasolla, joka kuitenkin aina kohtaa sen katsojan, lukijan, ja se on minusta poikkeuksellinen taito, että tavallaan ehkä metafora on kulunut, mutta kirjallisuudessa puhutaan usein Tove Janssonin tuotannosta, että se puhuttelee lapsia, teinejä, aikuisia, hyvin eri tasoin ja eri tavoilla, ja kuvallisen ilmaisun maailmassa Riitta saavuttaa hyvin paljon samaa. Onnea ja menestystä näyttelyyn, tämä on ehkä tyylikkään ja hienoin paikka tähän aikaan, koska täällä etäisyyksiä voi pitää ja taidetta kohdata, ja toisaalta se musiikillinen elementti, joka on läsnä Riitan töissä, on täällä luontaisessa ympäristössään. Onnittelut Riitta, hienoja avajaisia ja visuaalisia kokemuksia kaikille.